

Televize bez hranic

Usnesení Evropského parlamentu týkající se uplatňování článků 4 a 5 směrnice 89/552/EHS („Televize bez hranic“) pozměněné směrnicí 97/36/ES v období let 2001–2002 (2004/2236(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na směrnici Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání¹ ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997² (dále jen „uvedená směrnice“),
- s ohledem na výsledky veřejného projednávání týkajícího se uplatňování článků 4 a 5 uvedené směrnice, které bylo organizováno Komisí,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o přeshraniční televizi Rady Evropy z roku 1989,
- s ohledem na usnesení Rady Evropy o kulturní rozmanitosti a pluralitě sdělovacích prostředků v době globalizace přijatém na 7. evropské konferenci ministrů o politice v oblasti hromadných sdělovacích prostředků v ukrajinském Kyjevě ve dnech 10.–11. března 2005,
- s ohledem na sdělení Komise o budoucnosti evropské regulační politiky v audiovizí (KOM(2003)0784),
- s ohledem na sdělení Komise o zásadách a hlavních směrech audiovizuální politiky Společenství v éře digitální technologie (KOM(1999)0657),
- s ohledem na články 151 a 157 Smlouvy o ES, Listinu základních práv Evropské unie a Protokol o systému veřejného vysílání v členských státech připojený ke Smlouvě o ES,
- s ohledem na usnesení ze dne 4. září 2003 o „Televizi bez hranic“³,
- s ohledem na usnesení ze dne 4. října 2001 o třetí zprávě Komise předložené Radě, Evropskému parlamentu a Hospodářskému a sociálnímu výboru týkající se uplatňování směrnice 89/552/EHS „Televize bez hranic“⁴,
- s ohledem na usnesení ze dne 2. července 2002 o sdělení Komise týkající se některých právních aspektů spojených s filmovými díly a s dalšími audiovizuálními díly⁵,

---

¹ Úř. věst. L 298, 17.10.1989, s. 23.

² Úř. věst. L 202, 30.7.1997, s. 60.

³ Úř. věst. C 76 E, 25.3.2004, s. 453.

⁴ Úř. věst. C 87 E, 11.4.2002, s. 221.

⁵ Úř. věst. C 271 E, 12.11.2003, s. 176.

- s ohledem na svůj postoj ze dne 12. února 2004 k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění rozhodnutí Rady 2000/821/ES ze dne 20. prosince 2000 o provádění programu na podporu rozvoje, distribuce a propagace evropských audiovizuálních děl¹,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 26. září 2002 o akčním plánu Evropské unie na úspěšné zavádění digitální televize v Evropě²,
  - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělávání (A6-0202/2005),
- A. vzhledem k tomu, že Lisabonská strategie hodlá posílit schopnost inovace evropského průmyslu a učinit z EU nejkonkurenčnější a nejdynamičtější ekonomiku založenou na znalostech na světě,
  - B. vzhledem k tomu, že audiovizuální sektor se vyznačuje jednak technologickými inovacemi a také sociálním, hospodářským a kulturním dopadem,
  - C. vzhledem k tomu, že ochrana specifické povahy kulturního bohatství, včetně audiovizuálního, v rámci Světové obchodní organizace (WTO), je pro Unii prioritní záležitostí; lituje, že Komise nesledovala tuto linii a nenavrhla zahrnutí audiovizuálního sektoru do oblasti působnosti návrhu směrnice o službách na vnitřním trhu,
  - D. vzhledem k tomu, že šíření evropských děl a děl nezávislých producentů je nezbytné pro prosazování kulturní rozmanitosti, svobody vyjadřování a plurality,
  - E. vzhledem k tomu, že tato směrnice vznikla v kontextu jednotného trhu, musí ještě více brát v úvahu snahu o vytvoření právního prostoru Společenství, občanství a politické unie,
  - F. dále vzhledem k její zastaralosti v porovnání s rychlým vývojem nových technologií, který brzy vyústí v neomezenou nabídku v rámci evropské audiovizuální tvorby a vzhledem k nutnosti přizpůsobit pravidla této směrnice technologickému vývoji,
  - G. vzhledem k tomu, že její uplatňování závisí na jednotlivých členských státech a jejich příslušných vnitrostátních orgánech, přestože Komise má zásadní úlohu při hodnocení a dohledu, na níž by se měl podílet Evropský parlament, národní parlamenty, vnitrostátní regulační orgány a veřejné mínění,
  - H. vzhledem k tomu, že tato směrnice, která tvoří pružný rámec umožňující, aby jednotlivé členské státy uplatnily vlastní předpisy a aby audiovizuální průmysl reguloval sám sebe, hraje důležitou roli tím, že nastoluje minimální rámec,
  - I. s obavami zjišťuje, že některá ustanovení směrnice (týkající se kvót, reklamy atd.) nejsou v dostatečné míře uplatňována a dodržována, protože v některých členských státech chybí vhodný dohled,

¹ Úř. věst. C 97 E, 22.4.2004, s. 603.

² Úř. věst. C 273 E, 14.11.2003, s. 311.

- J. vzhledem k tomu, že většímu množství a větší rozmanitosti nabízených služeb musí odpovídat možnost přístupu pro všechny,

Uplatňování článků 4 a 5 směrnice

1. konstatuje, že výše uvedené sdělení Komise o budoucnosti evropské regulační politiky v audiovizuální oblasti vyzdvihuje pozitivní výsledky a že jednotlivé ukazatele až na několik výjimek svědčí o zlepšování programové nabídky evropských děl; bere na vědomí, že kvóty pro vysílání evropských děl a nezávislých producentů byly většinou dodržovány; zdůrazňuje, že Komise je toho názoru, že cíle směrnice byly splněny; nicméně vybízí členské státy, aby posílily své snahy vysílat evropské a nezávislé pořady;
2. lituje, že v referenčním období analyzovaném v šesté zprávě Komise o uplatňování článků 4 a 5 (KOM(2004)0524)) se podíl nezávislých produkcí snížil o 3,48 % za čtyři roky (strana 7 zprávy);
3. poznamenává, že velké rozdíly v metodách uplatňování a výkladu ustanovení této směrnice zkreslují situaci, jak prokázaly výsledky nezávislých auditů; doporučuje Komisi, aby vypracovala a předala členským státům jednotné schéma umožňující dosáhnout srovnatelných výsledků; zdůrazňuje nutnost analýzy výsledků v nových členských státech; navrhuje, aby toto jednotné schéma obsahovalo také údaje o pomoci poskytované osobám se zdravotním postižením;
4. zdůrazňuje, že koherentnějším ukazatelem pro posouzení souladu s článkem 5 by bylo stanovení kvóty 10 % pro každou hodnotu (a nikoli pro přijatelnou hodinu), tím by byly odstraněny nesrovnalosti zjištěné mezi jednotlivými členskými státy ohledně toho, co tvoří přijatelné hodiny;
5. lituje, že některé členské státy ještě stále neposkytly náležité informace, zvláště o satelitních nebo kabelových televizních kanálech, které jsou ve zprávách jednotlivých zemí často opomíjeny; domnívá se, že Komise by měla dbát na to, aby členské státy dostaly svým povinností a aby se její úloha neomezovala jen na zdůrazňování toho, že povinnost úředního ohlášení se týká všech televizních programů spadajících do pravomoci určitého členského státu; žádá Komisi a příslušné vnitrostátní orgány, aby uložily jasné sankce za stálé porušování povinnosti podřídit se závazným ustanovením nebo povinnosti předávat informaci;
6. lituje, že v některých členských státech je uplatňování kvót vyčísleno podle vysílacích subjektů a nikoli podle televizních kanálů, což je porušením zásad směrnice, přičemž toto porušení je obzvláště závažné v členských státech s velkým počtem vysílacích subjektů;
7. žádá, aby volnost ponechaná členským státům při uplatňování článku 4 byla vyvážena alespoň poskytováním veřejně přístupných, přesných a transparentních ukazatelů;
8. domnívá se, že rozdílům ve výkladech pojmů „evropské dílo“ a „nezávislý producent“, které existují mezi jednotlivými členskými státy, by mohlo být zamezeno, kdyby Komise v rámci přezkoumání směrnice zavedla přesnější definici pojmů „nezávislý producent“, „evropské dílo“ a „specializované televizní kanály“; kromě toho se domnívá, že by to přispělo k větší právní jistotě při uplatňování směrnice;

9. připomíná, že kvóty pro evropská díla jsou většinou plněny vysíláním děl vzniklých v jednotlivých státech a hájí dobrovolné iniciativy zvyšování kvót týkajících se evropských děl pocházejících z jiného státu;
10. zdůrazňuje, jak je důležité podporovat program MEDIA, který byl vytvořen a pokračuje s cílem nadále podporovat nezávislé producenty a malé a střední podniky;
11. zdůrazňuje význam posílení tohoto programu jakožto základního nástroje evropské audiovizuální politiky pro odborné vzdělávání a podporu distribuce, šíření a oběhu filmových děl; vybízí členské státy k otevření jejich vzdělávacích systémů za účelem poznávání evropského filmového dědictví, jazyků, kultur, zálib, dějin a zkušeností národů Evropy;
12. připomíná důležitost evropských koprodukcí a společných marketingových strategií pro oběh evropských děl; poznamenává, že evropský audiovizuální prostor je z důvodu neexistence integrovaného a globalizovaného evropského filmového průmyslu lépe využíván americkými producenty než samotnými Evropany, kteří jsou přitom nejproduktivnější v oblasti dokumentárních filmů a fikce; domnívá se, že nerovnoměrnost oběhu audiovizuálních děl může ohrozit kulturní různorodost;
13. domnívá se, že k tomu, aby evropský audiovizuální průmysl mohl konkurovat audiovizuálnímu průmyslu Spojených států, musí být evropské snahy mnohem více zaměřeny na podporu propagace;
14. upozorňuje Komisi na skutečnost, že před ofenzívou produkčních skupin na evropských trzích je nutné podporovat evropskou jedinečnost obsahů a rozvíjet ji provázáním s finančními prostředky;
15. připomíná důležitost přístupu co největšího počtu evropských občanů v co největším možném počtu jazyků k televizním kanálům s panevropským dosahem jako jsou ARTE a EURONEWS nebo podobné iniciativy; vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly informovanost o evropských kulturních akcích a o jejich vysílání mimo jiné ve formátech přístupných osobám se zdravotním postižením (tj. se zvukovým komentářem, titulky a se znakovou řečí);
16. zdůrazňuje, že prioritou je zavedení metod kvalitativní analýzy kulturních obsahů evropské audiovizuální produkce a připomíná důležitost rámcového programu RDT (Síť pro rozvoj technologií);

Přezkoumání směrnice

17. zdůrazňuje, že audiovizuální sektor přispívá k technologické inovaci, k ekonomickému růstu a k vytváření pracovních míst; domnívá se, že je také důležitým nástrojem pro fungování jednotného trhu; domnívá se, že má také zásadní význam pro fungování demokracie, bude-li ovšem převládat rozmanitost přínosů, názorů, pluralita a kulturní různorodost; je toho názoru, že pro zachování těchto demokratických hodnot občanů, jakož i svobody vyjadřování a mínění, je nezbytné právními předpisy chránit právo na integritu osobnosti a dobré jméno;

18. prohlašuje, že evropský audiovizuální model se musí zakládat na rovnováze mezi silnou, nezávislou a pluralitní veřejnou službou a dynamickým a stejně i pluralitním obchodním sektorem, jež jsou oba faktory přímo i nepřímo přispívající k tvorbě pracovních míst; je toho názoru, že trvanlivost tohoto modelu je nezbytná pro životaschopnost a kvalitu tvorby a vyžaduje zavedení legislativního rámce zajišťujícího dodržování práv Evropanů;
19. zdůrazňuje, že přístup veřejnosti ke kvalitnímu a různorodému obsahu se v tomto kontextu technologických změn a výrazné koncentrace a ve stále konkurenčnějším a globalizovanějším prostředí stává ještě zásadnějším; je toho názoru, že veřejné rozhlasové vysílací služby jsou nezbytné pro demokratické vytváření veřejného mínění a pro umožnění existence a poznávání kulturní rozmanitosti a že musí mít stejné možnosti přednostního přístupu na trh, včetně nových mediálních služeb;
20. se domnívá, že je nutné revidovat uvedenou směrnici, aby bylo možné čelit strukturálním změnám; je toho názoru, že toto přezkoumání nesmí zpochybnit základní principy stávající směrnice, jako volný oběh evropských pořadů, volný přístup k významným událostem, propagování evropských děl a současných nezávislých produkcí, ochrana mladistvých a veřejného pořádku, ochrana spotřebitelů, právo na odpověď, ale musí je přizpůsobit novým výzvám a zohlednit přitom požadavky na kvalitu a ekonomickou životaschopnost tohoto sektoru;
21. doporučuje zavedení ochranné doložky, aby bylo výslovně stanoveno zachování pravomocí členských států v oblasti kultury a sdělovacích prostředků;
22. domnívá se, že přezkoumání uvedené směrnice musí zajistit rozvoj nových technologií a nových služeb, aby byl zaručen růst evropské ekonomiky v souladu s Lisabonskou strategií;
23. bere na vědomí, že Komise vede již několik let veřejnou rozpravu týkající se nové směrnice, kterou hodlá předložit koncem roku 2005; je informován o tom, že britské předsednictví hodlá v Liverpoolu uspořádat konferenci o přezkoumání směrnice; požaduje, aby Evropský parlament byl plně zapojen do všech fází tohoto postupu;
24. obává se, že v rámci tak důležitého tématu budou při rozpravách a projednávání upřednostňovány ekonomické ohledy a mezivládní vztahy; je si vědom skutečnosti, že samotný trh problémy nevyřeší a že instituce musí reagovat na obavy Evropanů týkající se kulturního obsahu televizního vysílání;
25. vyzývá Komisi, aby dbala na to, aby nezávislí producenti byli schopni zachovat si práva spojená s jejich produkcemi a aby jim byla zaručena snadnější ochrana práv duševního vlastnictví tak, aby měli větší možnost využívat soukromé investice;
26. je znepokojen tlaky, které jsou činěny ve snaze zmírnit právní úpravu týkající se tohoto sektoru a připomíná, že směrnice stanoví minimální normy, které nezabránilly zhoršování kvality programů;
27. připomíná úlohu reklamy při financování některých plnoformátových televizí a její dopad na programové schéma; zdůrazňuje nicméně, že uplatňování článků týkajících se vysílacího času věnovaného reklamě i nadále vykazuje v některých zemích tak vážné

nedostatky, že je obtížné zajistit přesné oddělení reklamy od sdělení s informačním obsahem, což vede k poškozování kulturní integrity děl;

28. zdůrazňuje nezbytnost jasně stanovit obsah reklamy a právní úpravu reklamy, zvláště u reklamy na alkohol, jež má obzvláště neblahý dopad na děti a zranitelné osoby; připomíná, že ochrana mladistvých musí i nadále zůstat přednostním cílem audiovizuální politiky a základním principem, který by se měl rozšířit na všechny audiovizuální služby poskytované veřejnosti;
29. trvá proto na dodržování pravidel omezujících možnosti reklamních stříhů u audiovizuálních děl;
30. zdůrazňuje, že přezkoumání směrnice musí umožnit stvrzení právních povinností a pevné politické vůle pokud jde o jasné oddělení publicistického a uměleckého obsahu na straně jedné od obchodní propagace na straně druhé;
31. žádá, aby nová směrnice nastolila pro členské státy a pro jejich příslušné orgány účinnější mechanismy pro dodržování a kontrolu právních předpisů, jakož i uplatňování sankcí stanovených zvláště pro oblast kvót a reklamy;
32. konstatuje, že digitalizace a interaktivnost představují velkou příležitost pro průmysl a pro spotřebitele, že však širší výběr neznamena nutně vyšší kvalitu ani větší podíl evropských děl; upozorňuje na riziko dvojí rychlosti rozvoje audiovizuálního sektoru;
33. zdůrazňuje, že se objevily nové formy televize jako například televize přes síť ADSL, televize přenášená přes internet a přes mobilní telefony; je toho názoru, že za účelem zamezení jakéhokoli narušení rovnováhy konkurence mezi formami televize dostupnými v současnosti, musí být při příležitosti přezkoumání uvedené směrnice vyjasněno její uplatňování na tyto nové formy televize;
34. prohlašuje, že rozšíření oblasti působnosti uvedené směrnice nesmí zabránit v posilování evropského modelu, založeného na volném oběhu, kvalitě, veřejných službách, obecném zájmu a respektování evropských hodnot;
35. zdůrazňuje nezbytnost evropské legislativy co možná nejvíce nezávislé na audiovizuálních technologiích; požaduje, aby tato legislativa jasně stanovila, že poskytovatelé veřejných služeb mohou používat veškeré nové technologie a veškeré formy médií, jako je internet a služby WAP, aniž by tím byla narušena pravidla vnitřního trhu;
36. vítá, s ohledem na nový technologický rozvoj jako je pokrok v konvergenci a digitalizaci, návrh ohlášený Komisí v souvislosti s přezkoumáním směrnice na rozšíření oblasti její působnosti na všechny služby na základě odstupňovaného legislativního přístupu;
37. domnívá se, že v případě rozšíření oblasti její působnosti na nové služby by měla uvedená směrnice zajišťovat, že také tyto služby respektují zásady podpory evropských děl a evropských nezávislých produkcí; s vědomím, že mechanismy předpokládané v člancích 4 a 5 pro tradiční služby nejsou novým službám přizpůsobeny, vyzývá Komisi, aby stanovila závazky v oblasti investic (produkce nebo nákup), v oblasti nabídky evropských obsahů a přístupu k této nabídce;

38. je toho názoru, že pro zajištění kulturní rozmanitosti je zapotřebí pro nové služby zavést opatření na podporu evropských děl, jako je například video na vyžádání;
39. zdůrazňuje, s ohledem na digitální technologii, naléhavou nutnost změny přístupu, jež byl doposud v legislativě Společenství založen na rozlišení obsahu a „infrastruktury“;
40. zdůrazňuje na jedné straně nutnost posílení sledování kanálů mimo Společenství, spadající do působnosti členského státu podle článku 2 uvedené směrnice, které šíří programy vybízející k rasové a církevní nenávisti, a na straně druhé zlepšení koordinace členských států v této oblasti;
41. požaduje, aby byla věnována zvláštní pozornost přístupu osob se sluchovými a zrakovými poruchami k programům; navrhuje, aby členské státy každý rok předložily Komisi údaje o procentu pořadů, které nabízejí pomocné služby postiženým osobám (tj. titulky, zvukový komentář a znakovou řeč) na veřejnoprávních a soukromých televizních kanálech, a aby sestavily národní akční plány ke zvýšení dostupnosti těchto služeb a jejich pohodlnějšího používání na televizních přijímačích;
42. vyzývá Radu a Komisi, aby v rámci informační společnosti vytvořily a uplatňovaly programy mediální gramotnosti a podpořily tak aktivní a informované občanství v Evropě;
43. zdůrazňuje význam pracovní skupiny sdružující národní regulační orgány a žádá, aby byl do této skupiny zahrnut Parlament jakožto pozorovatel;
44. navrhuje uspořádat evropský rok audiovizuálního sektoru a hromadných sdělovacích prostředků, se zapojením institucí, politických stran, občanské společnosti a audiovizuálního sektoru s cílem vypracovat „evropský pakt pro inovaci“ zaručující rovnováhu mezi konkurenceschopností, kvalitou, kulturou a pluralitou;

Pluralita a koncentrace

45. je velmi znepokojen sklonem sdělovacích prostředků v některých členských státech k horizontální a vertikální koncentraci, což představuje hrozbu pro demokracii a riziko pro kulturní rozmanitost a mohlo by posílit tendence k extrémní komercializaci audiovizuálního sektoru, jakož i k hegemonii některých národních produkcí v porovnání s produkcemi zemí s menším jazykovým prostorem a s menší tvorbou programů;
46. zdůrazňuje, že ve snaze zaručit pluralitu názorů a rozmanitost v distribuci programů, je zapotřebí při vypracovávání předpisů Společenství nebo vnitrostátních předpisů týkajících se přechodu na digitální vysílání dbát na to, aby se většina služeb nové digitální distribuce nedostala pod kontrolu nebo rozhodující vliv velkých nadnárodních mediálních skupin disponujících značným kapitálem, a zvláště takových skupin, jejichž zájmy jsou mimo Evropskou unii;
47. zdůrazňuje, že konkurence a soutěžní právo nejsou dostačující pro zajištění plurality sdělovacích prostředků; domnívá se, že pluralita je založena na respektování a prosazování rozmanitosti názorů ve všech sdělovacích prostředcích prostřednictvím

uznání publicistické nezávislosti, a to jak ve veřejném sektoru, tak v sektoru obchodním, a autority a nezávislosti regulačních orgánů;

48. je znepokojen koncentrací reklamy v některých členských státech;
49. zdůrazňuje, že rozdělení evropských audiovizuálních trhů na národní trhy nesnižuje rizika koncentrace médií na evropské úrovni a že porušování svobody vyjadřování a zachování plurality a rozmanitosti způsobené koncentrací sdělovacích prostředků v členském státě představuje také rizikový faktor pro institucionální a demokratický řád Společenství;
50. vyzývá staré a nové členské státy, zažívající velký vzestup tohoto sektoru, aby přezkoumaly a v případě nutnosti posílily vnitrostátní pravidla a opatření na zamezení koncentrace v oblasti vlastnictví médií a dodržovaly nezávislost regulačních orgánů; domnívá se, že musí být posílena úloha Komise v oblasti dohledu, výměny informací a porovnávání jednotlivých legislativ; připomíná Komisi svůj požadavek na vypracování Zelené knihy o stupni koncentrace sdělovacích prostředků v Evropě, jež by umožnila zahájit rozsáhlou debatu na toto téma a své přání, aby byla ve změněné směrnici zahrnuta dohoda o diverzifikaci vlastnictví a kontrole komunikačních sdělovacích prostředků;
51. zdůrazňuje, že kulturní rozmanitost, svoboda sdělovacích prostředků a jejich pluralita zůstávají nejdůležitějšími složkami evropského audiovizuálního modelu, tyto tři hodnoty jsou nezbytnými podmínkami pro kulturní výměnu a pro demokracii; domnívá se, že z tohoto důvodu by změněná směrnice měla zahrnovat ustanovení, která zaručí a ochrání svobodu projevu a pluralitu sdělovacích prostředků;

◦
◦ ◦

52. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal Radě a Komisi.